

Побудова інформаційного суспільства в Україні не можлива без впровадження геоінформаційних систем, які підвищують ефективність управління територією, надають можливість розв'язувати різні задачі. Використання ГІС у територіальних громадах покращують роботу місцевого самоврядування, оптимізують доступ до ресурсів, зменшують витрати на захист довкілля і покращують комунікацію в громаді.

Список використаних джерел:

1. Кучмійова Т. С. Вплив цифрових технологій на сучасне суспільство: трансформаційні аспекти. *Modern Economics*. 2023. № 41(2023). С. 67-72. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V41\(2023\)-10](https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-10).

2. Таратула Р. Б. Напрями підвищення ефективності інформаційного забезпечення управління земельними ресурсами в Україні [Електронний ресурс] / Ефективна економіка. – 2019. – № 6. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>

Chopenko V. M.

candidate of economic sciences, senior researcher of the department of social and economic development of rural territories, National Scientific Center "Institute of Agrarian Economics" of the National Academy of Agrarian Sciences, Ukraine

ЗМІНИ СІЛЬСЬКОГО РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ ВНАСЛІДОК ВПЛИВУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.

CHANGES IN THE RURAL LABOR MARKET OF UKRAINE AS A CONSEQUENCE OF THE IMPACT OF THE FULL-SCALE RUSSIAN- UKRAINIAN WAR.

Сталий розвиток сільських територій не може відбуватися без належної розбудови окремих територіальних громад, зокрема їх соціально-демографічної сфери, важливою складовою якої є трудовий потенціал, який нині інтенсивно скорочується. Соціально-демографічні процеси, спричинені повномасштабною російсько-українською війною (демографічні втрати, зумовлені низькою народжуваністю та високою смертністю, масова еміграція громадян та

мобілізація), суттєво вплинули на сільський ринок праці України. Так, зокрема, спостерігаються яскраво виражені гендерні трансформації, навіть не зважаючи на бронювання працівників аграрного сектору. Згідно з офіційними статистичними даними [1] у 2023 році у сільському господарстві України на 29,5 тис. вільних вакансій припадало 42,5 тис. зареєстрованих безробітних. Серед безробітних 25,8 тис. осіб (60,7%) складали жінки і відповідно 16,7 тис. осіб (39,3%) – чоловіки. У структурі вакансій за видами економічної діяльності вакансії у сільському господарстві займали 9% від усіх наявних вакансій у національній економіці. Якщо ж розглянути структуру безробітних осіб за видами економічної діяльності, за якими ці особи раніше працювали, то частка безробітних у сільському господарстві сягала 11,1% від усіх зареєстрованих безробітних. Серед кваліфікованих робітників сільського господарства на 8,6 тис. наявних вакансій припадало 17,4 тис. безробітних осіб (серед них 3,6 тис. чоловіків – 20,7% і 13,8 тис. жінок – 79,3%), які раніше працювали в цій галузі.

Станом на початок 2024 року за даними Державної служби зайнятості в Україні чисельність зареєстрованих шукачів роботи (115,9 тис. осіб) майже в 2,9 раза перевищувала загальну кількість доступних вакансій (40,2 тис. осіб). У сільському господарстві на 467 вільні вакансії кваліфікованих робітників (на посади робітник з догляду за тваринами, робітник з комплексного обслуговування сільського господарства, робітник фермерського господарства, оператор машинного доїння, оператор свинарських комплексів і механізованих ферм, свинар, птахівник, тваринник, оператор птахофабрик та механізованих ферм, оператор тваринницьких комплексів і механізованих ферм) припадало 5098 безробітних осіб [2].

Досить показовими є дані динаміки співвідношення вакансій кваліфікованих робітників сільського та лісового господарства та чисельності безробітних осіб, які на них претендували, розраховані нами згідно з інформацією, наданою Державною службою зайнятості України. У 2021 році на 19969 наявних вакансій кваліфікованих робітників сільського та лісового господарства припадало 41769 осіб, які раніше працювали в цій галузі та які офіційно мали

статус безробітних, тобто на одну вакансію претендували 2,09 безробітних особи, причому з них 25482 особи або 61% складали жінки. У 2022 році порівняно з попереднім кількість наявних вакансій зменшилася майже на 40% (до 12340 місць), на які припадало 27422 безробітні особи (з них 66% становили жінки). Таким чином, на одну вакансію вже було 2,22 людини зі статусом безробітних. У 2023 році за даною професійною категорією пропонувалося лише 8646 вакансій, на які претендували 17437 безробітних (з них 79,3% жінок) тобто 2,02 особи з розрахунку на одне вільне місце. На 1 липня 2024 року на 941 наявну вакансію кваліфікованих робітників сільського та лісового господарства налічувалося 4815 осіб, які шукали роботу, з яких 4375 осіб або 90,9% мали статус безробітних. Інакше кажучи, на одну вакансію припадало 5,12 особи, що шукали роботу, з яких 4,65 особи мали статус безробітних [3].

З огляду на наведені дані ситуація із забезпеченням кадрами сільськогосподарського виробництва не виглядає критичною, оскільки є цілком достатня кількість безробітних осіб відповідної кваліфікації, яких при створенні належних умов, насамперед конкурентної в нинішніх умовах оплати праці, можливо залучити до роботи за вакантними спеціальностями.

Водночас, за даними Державної служби статистики України, у сільському господарстві середньомісячна заробітна плата у розрахунку на одного штатного працівника хоча й зросла протягом 2023 року на 15,9% (з 12243 до 14184 грн), але все ж залишалася однією з найнижчих у національній економіці. Так, у 2023 році вона сягала лише 77,1% від рівня зарплати у промисловості (у 2022 році – 80,7%), а порівняно з такими видами діяльності як, наприклад, фінансова і страхова діяльність та інформація й телекомунікації становила лише 41,2% та 37,4% відповідно [4].

Вирішити питання нестачі кадрів у країні, в тому числі й на сільському ринку праці, повинно допомогти раціональне врегулювання питання бронювання найбільш кваліфікованих та гостродефіцитних працівників (а не просто тих, хто має високий рівень зарплати, як пропонують різні варіанти економічного бронювання), зрозумілі і по можливості не надто часто змінювані правила

мобілізації. Маючи прозорі та зрозумілі правилами гри, бізнес зможе точніше передбачати на що саме слід розраховувати, і тоді навіть під час війни можливо достатньо ефективно планувати як свою поточну, так і майбутню діяльність.

Список використаних джерел:

1. Попит та пропозиція на зареєстрованому ринку праці у 2023 році. *Державна служба зайнятості*. – К., 2024. С. 6-8, 17-19.
2. Там само. С. 23-24.
3. <https://old.dcz.gov.ua/analitics/69>
4. Середньомісячна заробітна плата штатних працівників за видами економічної діяльності у 2023 році. *Державна служба статистики України*. <http://www.ukrstat.gov.ua>

Chiriac Lilia

Associate Professor, PhD, Technical University of Moldova, Republic of Moldova

DIGITAL MARKETING AS A POSSIBILITY TO PROMOTE LOCALITIES ЦИФРОВИЙ МАРКЕТИНГ ЯК МОЖЛИВІСТЬ ПРОСУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ

Localities engage in a competitive process to attract a range of flows, including investment, tourism, human capital, information, technology, skilled labour and so on. Attracting these flows is the basis for dynamic local development, which contributes to improving the standard of living and quality of life of the population. In this context, the competitiveness of localities depends not only on their natural and economic resources, but also on their ability to effectively communicate the advantages and opportunities they offer. The promotion of the locality's image and the provision of relevant information have become essential tools for attracting flows and establishing sustainable connections with stakeholders.

The information component is one of the factors influencing the investment attractiveness of the locality. Information about the locality's potential must be communicated to market players looking for a place to live, work, spend their leisure